

A fogyasztói érdekek fokozott védelme

A fogyasztói érdekvédelem mindinkább fontos szempont a kereskedelmi forgalom lebonyolításánál. Szerdán a Belkereskedelmi Minisztériumban tartott sajtótájékoztatóról számolt be dr. Dobos Gábor igazgatósi főosztályvezető, hogy milyen intézkedéseket hoztak a vásárlókörzség érdekeinek fokozott védelmére.

Korábban a gyártó és a kereskedelmi vállalatok között kötött szerződéseknél elegendő volt az áru nevét és vételárát megjelölni, a minőség kikötésére nem fordítottak különösebb figyelmet. Ezért a minisztérium irányelveiben írja elő kereskedelmi vállalatnak, hogy szerződésükben a szállítandó termék minőségét, választékát szakszerűen és pontosan határozzák meg, ezzel jórészt kiszűrhetik a hibás termékek forgalomba kerülését. Más termékek — főként amelyek veszélyeztethetik a fogyasztók egészségét — csak előzetes hatósági minőségvizsgálat után hozhatók forgalomba, hogy méginkább kiküszöbölhessék a hibákat. Ezeknek a termékeknek a körébe tartoznak többek között a finomkerámiaipari és üvegeipari cikkek, gépkocsik biztonsági övei háztartási mérlegek, csónakmotorok és botrotpapengék.

A minisztérium irányelveiben írta elő vállalatnak, hogy korszerű minőségvédelmi rendszert építsenek ki és alkalmazzák azokat.

Kísérlet — buszokkal

Az utasok testi épségének megővására szolgáló, érdekes kísérletet végzett három új típusú autóbusszal az Ikaruszgyár. A szakemberek mesterséges veszélyhelyzetet idéztek elő, öt-hat méter magasból a mélybe taszították a buszokat. A felborultatással azt vizsgálták, hogy a kétszáz éves autóbusszaladhoz tartozó járművek hogyan reagálnak a karambolra.

A kísérlet során bebizonyosodott, hogy a karosszéria megerősítésére szolgáló keret nagyfokú biztonságot nyújt. Míg annak az autóbussznak, amelyből hiányzik ez a szerkezet, beroskad a teteje, s teljesen összetört a karosszériája, a borulókerettel ellátott buszok viszonylag épen úsztak meg a zuhanást. A kísérlet tapasztalatait felhasználják majd az autóbusszok továbbfejlesztésénél.

Hangverseny a zeneiskolában

A szegedi Liszt Ferenc zeneiskola tanárai kedd este rendezték első tanári hangversenyüket. A zeneiskola hangversenyének a filharmoniai koncertektől eltérő szerepe van a város életében. Közönségük kevésbé a zenészsakmból kerül ki, inkább az iskola növendékeiből, és rajtuk keresztül, közvetve, szintén az iskolához tartozó szülőkből. A gyerekek tanárai játéka nyomán is egyre inkább felfedezik a zene szépségeit, a hangversenyző gyerek és a hangversenyző tanár pedig nemegyszer együtt hódítja meg a zenehallgatás számára a kevésbé zenekedvelő szülőket is.

Ebben áll a zeneiskola komoly népművelő szerepe.

„Tudjátok, ki volt Mariátegui?”

Tudományos ülés Szegeden

Tudományos ülést rendezett tegnap, szerdán, a JATE középkori egyetemes történeti és Latin-Amerika történeti tanszéke José Carlos Mariátegui, a Perui Kommunista Párt megalapítója születésének 80. évfordulója alkalmából. A SZAB-székházban dr. Gyimesi Sándor tanszékvezető megnyitó szavai után dr. Kádár Béla (Világ gazdasági Kutató Intézet), dr. Kollár Zoltán (Marx Károly Közgazdaságtudományi Egyetem), dr. Kerekes György (Társadalomtudományi Intézet), dr. Gulyás András (Külgazdasági Minisztérium) és dr. Anderle Ádám (JATE)

„Tudjátok, ki volt Mariátegui? Amerika új fénye volt ő, az új latin-amerikai ember megtestesítője”

— írja Henry Barbusse. De miként válaszolnak a történészek arra, mi teszi számunkra is kimagasló alakká a tőlünk földrajzilag oly távol élt embert, akit eszméi miatt mégis oly közel állónak érez a haladó Európa.

A magyar lexikonokban hiába is keresnénk a nevét, a szakembereken kívül nálunk aligha hallott róla más. Pedig a marxista gondolkodás egyetemes történetének jelentős személyisége, a Perui Kommunista Párt megalapítója és első vezetője.

A limai fiatalember önképzéssel vált nyomdászinasból újságróvá. A század első éveiben ismerkedett meg a marxizmus eszméivel. Az első világháború idején pedig már tollával is a kibontakozó limai munkásmozgalom mellé állt.

Az elnök 1919-ben számos fiatal értelmiségit Európába küldött ösztöndíjjal, hogy ezeket a „veszélyes” támogatókat eltávolítsa az országból. Így jutott Mariátegui is Európába, ahol négy év alatt alaposan megismerkedett a marxizmussal—leninizmussal. Részt vett az Olasz KP alakuló kongresszusán, kapcsolatokat teremtett az európai forradalmárokkal. Így került közel Gramscsihoz, megismerkedett Gorkijjal, és Itáliában interjút készített gróf Károlyi Mihállyal. A cikket így fejezi be: „A gróf kétségkívül bolsevik. És ha nem az, hát annak tűnik. Olyan az élet-története, lélektana, magatartása, mentalitása, híre és külseje.” Eljutott Magyarországra is, s az itt szerzett tapasztalatairól 1923-ban tanulmányt írt.

Visszatérve Peruba, fő feladatának azt tartotta, hogy az ottani munkásmozgalmat marxista—leninista alapokra helyezze. Ennek érdek-

ben elméleti és szervező tevékenységbe kezdett: egyik fő érdeme a perui valóság marxista elemzése, valamint a latin-amerikai faji kérdések vizsgálata. 1926—29 között vezeti az országos forradalmi Szakszervezeti Központot, és létrehozta a Perui Szocialista Pártot, amely a Kominternhez csatlakozva felvette a kommunista nevet. Ő lett a párt főtitkára.

Emberi tragédiája ellenére is — egyik lábát csonttuberkulózis miatt amputálták — lankadatlanul harcolt a forradalmi munkásmozgalomért haláláig, 35 éves koráig. Húszkötetnyi munkássága olasz, angol, portugál és orosz nyelven is megjelent. Nyomdában van a magyar válogatás is.

Mariátegui eszméi ma is aktuálisak. Akkor, amikor Latin-Amerika gazdasági és politikai jelentősége egyre nő, s amikor a belső ellentétek robbanásig feszülnek, nem lehet közömbös, hogy a marxista tudományosság mennyire segítheti a haladó erőket harcukban.

Ch. A.

A szovjet kultúra napjai Szegeden

Vendégfellépések, filmbemutatók

November 4-e és 13-a között rendezik meg hazánkban a szovjet kultúra napjait. A tíz napos rendezvénysorozat keretében országos rangos művészeti eseményekre kerül sor: hazánk művészetszerető közönsége szovjet színházak, népi táncgyűttek, szolista produkciójának tapsolhat, a szovjet filmek fesztiválja keretében a legutóbbi idők filmművészetének leg-rangosabb alkotásaival találkozhat a filmszínházakban.

A szovjet kultúra napjai szegedi programjának leg-rangosabb rendezvénye a Szegedi Nemzeti Színházban november 10-én, hétfőn este 7 órakor fellépő ZSOK együttes előadása ígérkezik. A Moldvai Szovjet Szocialista Köztársaság 80 tagú néptáncgyűttesének vendégj-

téka alkalmából a kétrészes program 15 műsorszámát idézi a moldvai táj folklór-kultúráját. A tervek szerint másnap, november 11-én, kedden este 7 órakor a Szegedi Nemzeti Színházban Maria Biesu, a Szovjetunió Népművésze, a Moszkvai Nagyszínház tagja vendég-felléptével kerül közönség elé Verdi kimagasló operája, a Trubadur.

A szovjet filmek fesztiváljának keretében számos új szovjet alkotás kerül a szegedi mozinézők elé. Ma, csütörtökön mutatják be a filmszínházak a budapesti májusi díszbemutató után először a Front szárnyak nélkül című kétrészes filmpozszt. A filmprogramban szerepel többek között a moszkvai filmfesztivál nagydíjas alkotása,

a Vörös kánya című Sukhsin-mű. Bemutatják a Bondarcuk rendezte, Solohov-regényből készült kétrészes szovjet filmet, A hazáért harcoltak című alkotást Suksin, Tyihonov és Bondarcuk főszereplésével.

A filmprogramban szerepel még Az olaszok híhetetlen kalandjai Leningrádban című szovjet—olasz filmvígjáték, a Nagy attrakció, A katona visszatér a frontról, A leszámolás napja, Ha boldog akarsz lenni, Mese Szaltán cárról, a Csodabogarak, a Robinson Crusoe és a Fogadó a törött patkóhoz című filmalkotások. A szovjet kultúra napjainak programja könnyűzenei együttesek fellépésével, valamint a televízió és a rádió gazdag műsorával egészül ki.

Kevés a könyvtár és a művelődési ház

A járási művelődési házak igazgatóinak értekezletét tartották tegnap, szerdán délelőtt a Csongrád megyei tanács vb szegedi járási hivatalának művelődésügyi osztályán. A tanácskozáson jelen voltak az MSZMP és a KISZ, valamint a népront szegedi járási bizottságának képviselői is.

Ács Zoltán, a járási művelődésügyi osztály vezetője ismertette a központi és az

éves közművelődési tervek készítésének feladatait. Elmondta, hogy a közművelődési dolgozók, így a művelődési házak igazgatói is, a párt XI. kongresszusának határozatai alapján végzik munkájukat. A következő évek fontos feladata a könyvtárak és a művelődési házak fejlesztése, annál is inkább, mivel idén már három község — Opusztaszer, Újszentiván és Csengele —

nem rendelkezik művelődési házzal. 1975-ben komoly munka vár a művelődési otthonok igazgatóira: az ötéves — középtávú — és az egyéves munkatervek elkészítése. Tevékenységükhöz a járási művelődésügyi osztály konkrét útmutatást adott. Ennek megfelelően, a központi irányelvek és a helyi adottságok összehangolására kell különös gondot fordítaniuk. Az előző évi munka értékelése után meg kell határozniuk a következő öt év legfontosabb céljait, s azokat konkrét feladatokra kell bontaniuk. A célok megvalósításához szükséges, hogy együttműködjenek a helyi párt- és tömegszervezetekkel, biztosítsák az eredményes tevékenységhez elengedhetetlen személyi és tárgyi feltételeket.

Az 1976. évi közművelődési irányelveket és programtervezetet Fejérvé Pintér Veronika közművelődési felügyelő ismertette. A jövő év fő feladatai között a XI. pártkongresszus határozatainak megvalósítását, s ezzel kapcsolatban a tanyai kultúracentrumok továbbfejlesztését, a nők és az ifjúság művelődési lehetőségeinek biztosítását, az olvasómozgalmat kiterjesztését említette. Felhívta a figyelmet a felnőttoktatásra, a szakmunkásképzésre, a párt- és a KISZ-oktatásra. Szólt az ismeretterjesztő tevékenység, a szakköri és a műkedvelő művészeti mozgalom fontosságáról is.

Az előadások után a résztvevők megvitatták és elfogadták a közművelődési irányelvekben és programtervezetben megjelölt feladatokat.

Tiszatáj

NOVEMBERI FOLYÓIRATOK

Illyés Gyula Gyors jegyzetek című írásával nyit a Tiszatáj legújabb száma. Egyik legnagyobb élő írónk több ismerős témát vesz elő. Jegyzeteiben írói és emberi gondjait fogalmazza meg. A költészet kedvelői Ágh István, Döbrentei Kornél, Kalász Márton, Kiss Anna, Tandori Dező és Utassy József verseit olvashatják. Három fiatal prózaíró (Marosi Gyula, Esterházy Péter és Papp Imre) került ezúttal egymás mellé. Marosi mélytársadalmi és emberi háttérű novellája (Lepratelep, avagy a kultúra hatalma), Esterházy krúdys hangulatú írása (Fancsikó és Pinta), és az irodalmi folyóiratban most debütáló, a hagyományos realista elbeszélés módjait követő Papp Imre művei a jövő magyar prózájának egy-egy lehetséges változatát jelzik.

Az Örökség rovatban olvasható fontos dokumentum értékű közlemények kivétel nélkül a magyar irodalom olyan klasszikusaihoz kötődnek, akik rövidebb-hosszabb ideig szoros kapcsolatba kerültek Szegeddel. Gál István Babits Mihálynak a Szeged és Vidéke című lapban 1908 februárjában megjelent hét szinkritikáját közli. „Babits szegedi szinkritikái a színház iránti egész életre szóló érdeklődésének kezdetét jelentik” — írja Gál a bevezetőben. Sándor László Móra Ferenc kiadatlan „levél-előszavát”, Laczó Katalin pedig Juhász Gyula egyik elfelejtett írását publikálja. Nikolényi István Tömörkény színpadi műveiről (elsősorban a Barlanglakókról) írt tanulmányt. Tömörkény drámai művészetét elemezve a feszültségteremtést és a súrtást emeli ki. Csaplár Ferenc a Juhász Gyula kritikai kiadás nemrég megjelent negyedik kötetét recenzálja. A folyóirat Kelet-európai

Néző rovatában a szovjet kultúra napjai alkalmából Tandí Lajos írását találjuk (Látogatásban Kárpátaljai képzőművészeknél). Zolán Tibor a Szovjet Irodalom című folyóirat munkájáról ír az áprilisban indult lap eddig megjelent számai alapján. — A novemberi Tiszatájban két olyan tanulmány is szerepel, melyek közlése a lap kelet-európai érdeklődéséből, a környező szocialista országok irodalma, történelme, kultúrája iránti megkülönböztetett figyelemből következik. Jerzy Robert Nowak tanulmányából (Lengyel — magyar kapcsolatok a második világháború alatt), és Lagzi István írásából (Adatok a magyarországi lengyel katonai és polgári menekültek baloldali politikai tevékenységéhez) a két nép barátságának mindeddig feltáratlan dokumentumait ismerhetjük meg. (Jerzy Robert Nowak, a magyar ügyek fiatal lengyel szakértője

egyébként könyvet is írt Magyarországról. Wegry 1939—1974 című műve nemrég második kiadásban is megjelent Varsóban.)

Vekerdi László Tüskés Tibornak a Magyarország felfedezése sorozatban megjelent könyvéről (Nagyváros születik) írt bírálatot, Pomogáts Béla Déry Tibor kisregényét, A félfülűt elemzi. Vágó Márta József Attila-könyvéről Bokor László, a Nevető Parnasszus gyűjteményről (Paródiák huszadik századi magyar írókról) Beszenyi György írása olvasható. Trócsányi Zoltán a romániai magyar történetek újabb munkáit ismerteti.

A népi kultúra és a fotóművészet iránt érdeklődők Szegeden is láthatják Korniss Péter kitűnő fotóit. A Tiszatájban most Csoóri Sándor ír Korniss magyar népszokásokat bemutató gyűjteményéről. — A novemberi szám illusztrációit Szenté Ernő készítette.

Kincskereső

Berki Viola szép rajzaival jelent meg a Kincskereső című ifjúsági irodalmi folyóirat novemberi száma. A Nagy Októberi Szocialista Forradalom évfordulóját köszönti a lap hátsó borítóján Majakovszkij versének részlete és a korabeli szovjet metszet. A lap novella-angvából figyelmet érdemel Méhes György Kincses Kolozsvár című elbeszélése, Annus József A bakancs című írása és Simonffy András Üres kád című szellemes novellája.

A verseket ezúttal Nagy László, Kiss Benedek, Ágh István alkotásai képviselik. Több népköltészetet alkotás található a Kincskereső novemberi számában. Folytatódik a Mikrobi-sorozat, va-

lamint a Janikovszky Éva — Réber László rajzos novella, Az úgy volt. Ez utóbbihoz kapcsolódik a Janikovszky Évával készített interjú is. Az 1905-ös orosz polgári demokratikus forradalmat köszönti a Pegazus örs naplójába című rovat. Helyneveink világába kalauzol és nemes versengésre hív Az édes anyanyelvünk sorozat. A novemberi lapszámban értékelik a Magyar Utörök Szövetsége által meghirdetett „Az én hazám”-pályázatot, valamint a Kincskereső szerkesztősége által hirdetett verspályázatot. A novemberi folyóirat Weöres Sándor egy Sebő Ferenc által megzenésített versének kottájával búcsúzik az ifjú olvasóktól.

Radnóti-szobor

Pécs legszebb társadalmi kulturális hagyományai közé tartozik a „Népek barátságának hete”, amelyet az idén az Októberi Szocialista Forradalom 58. évfordulójához kapcsolódva rendezett meg a Tanárképző Főiskola és a Hazafias Népront.

A barátsági hét programja szerdán kezdődött. Dr. Kamarásné Váróczy Zsuzsa főigazgatóhelyettes felváltva Radnóti Miklós költő szobrát, s megnyitotta a barátsági héthez kapcsolódó könyvtárlabot és kiállítást.